

FUNCTIONARUL PUBLIC

ZIAR BILUNAR EDITAT DE CĂTRE ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ DE PE LÂNGĂ PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

SUPLIMENT LA REVISTA „ADMINISTRAREA PUBLICĂ”

Moldova alege drumul european

La data de 3 noiembrie curent, în Piața Marii Adunări Naționale din Chișinău, s-a desfășurat un miting de susținere a vectorului european al Republicii Moldova.

Mitingul de susținere a par-

moment major ne cere să fim solidari și hotărâți în alegerea noastră. Încurajăm Guvernul să reziste tuturor presiunilor politice interne și externe și cerem clasei politice să dea dovadă de unitate și maturi-

cursului proeuropean a fost deschis prin intonarea Imnului de Stat al Republicii Moldova de către soprana Valentina Nafornită. La manifestație au venit oameni din toate raioanele republicii, care au arborat mii de steaguri tricolore și drapele ale Uniunii Europene.

Miile de cetățeni, care s-au adunat în centrul Chișinăului, au votat o declarație în susținerea parcursului ireversibil al integrării europene a țării noastre.

În textul declarației se menționează că cetățenii Republicii Moldova, întruniți în Piața Marii Adunări Naționale în ajunul Summitului de la Vilnius, proclamă opțiunea europeană drept singura opțiune corectă pentru viitorul țării și singura șansă pentru a asigura drepturile și libertățile cetățenilor.

„Ne angajăm ca fiecare în comunitatea sa să promoveze valorile europene. Acest

tate pentru cauza europeană. Apreciam cu recunoștință sprijinul acordat de Uniunea Europeană țării noastre în această perioadă.

Viitorul Republicii Moldova se decide acum. Viitorul este în Uniunea Europeană. Așa să ne ajute Dumnezeu!”, se spune în declarație.

Mulțimea din PMAN a ridicat mâinile în semn că votează declarația pentru Europa.

Reamintim că în perioada 28-29 noiembrie curent, la Vilnius, va avea loc Summitul Parteneriatului Estic, parteneriat ce reprezintă în sine un proiect de colaborare al Uniunii Europene cu Republica Moldova, Ucraina, Georgia, Belarus, Azerbaidjan și Armenia. În cadrul Summitului se așteaptă parafarea Acordului de liber schimb, precum și a Acordului de asociere cu Uniunea Europeană.

(Fragmente din alocuțiunea Președintelui găsiți în pag. 2)

Pe 5 noiembrie curent, a avut loc ședința ordinară a Senatului Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova,

direcțiile de utilizare a mijloacelor speciale ale Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova, nomenclatorul și tari-

Ședința ordinară a Senatului Academiei

care a fost prezidată de către **dl Vasile MARINA, rectorul Academiei, doctor habilitat, profesor universitar.**

Membrii Senatului au luat în dezbatere și au aprobat pro-

fele serviciilor contra plată executate și prestate de către Academia de Administrare Publică.

În aceeași ședință a Senatului Academiei a fost modificată hotărârea Senatului nr. 3/12 din

gramele analitice ale disciplinei de studii pentru anul academic 2013-2014; Regulamentul privind modul de formare și

21 februarie 2013 privind taxele pentru cazare în căminul-hotel

(Sfârșit în pag. 3)

SUMAR

Oficial.....	2
Ședința Senatului Academiei.....	1, 3
Prezentare de carte.....	4
Studii de doctorat.....	5
Dezvoltare profesională.....	6
Reforma descentralizării.....	7
Noutăți editoriale.....	8
Istoria noastră.....	9
În lumea științei și a tehnicii.....	10
Dura lex, sed lex.....	11
Diverse: muzee rurale.....	12

N. Timofti: „Să aducem valorile europene la noi acasă”

Președintele Nicolae Timofti a ținut la 3 noiembrie a. c., un discurs în cadrul mitingului în susținerea parcursului european al Republicii Moldova, organizat în Piața Marii Adunări Naționale din Chișinău (PMAN).

Vă prezentăm câteva fragmente din alocuțiunea șefului statului: „Am venit la această manifestare ca un simplu

cetățean. Când e vorba de destinul țării și al oamenilor, nu funcțiile sunt importante, ci pornirea launtrică. [...] Am venit să fim împreună și să susținem o idee națională – cauza europeană a Republicii Moldova.

De-a lungul ultimilor 25 de ani, ne-am adunat aici, în PMAN în momentele de răscruce. Aici ne-am exprimat voința de a fi liberi și de a ne construi singuri viitorul. Aici am decis ca limba noastră să fie scrisă și citită și de noi în grafia latină. Astăzi, ne-am reunit din nou pentru a întări legământul pe care l-am dat în primii ani ai mișcării de eliberare națională, că Republica Moldova este o țară cu destin european.

[...] În ultimele două decenii am irosit destul timp în experimente și iluzii. Dar nu mai putem oscila între două direcții, pentru că s-a văzut că asta ne-a dăunat.

[...] Integrarea europeană este o șansă pentru a ne reface economia, pentru a îmbunătăți calitatea vieții oamenilor și pentru a clădi o societate care să aibă un sens și o viziune. E vorba și de securitatea noastră, de circulația liberă a persoanelor și a mărfurilor. E vorba de modernizarea și civilizarea țării noastre.

[...] Să ne vindicăm bolile care ne țin pe loc: corupția la toate nivelurile, dezordinea și alte vicii pe care le mai întâlnim în instituțiile statului și în viața cotidiană. Să

nu acceptăm fărădelegea, care este ucigătoare pentru viitorul nostru.

Peste 3 săptămâni, la Vilnius, vom primi un nou semnal de încredere din partea Uniunii Europene și va trebui să muncim mai mult și cu mai multă încredere pentru a ne alinia la standardele de viață comunitare.

Interesul comunității internaționale și al nostru, al tuturor, este ca Republica Moldova să devină o țară prosperă, stabilă și democratică. Sunt sigur că avem puterea să realizăm această misiune, pentru noi și pentru viitoarele generații.

Moldova aparține Europei!”

(www.presedinte.md)

Președintele Parlamentului în ședință cu agricultorii

La 5 noiembrie curent, Președintele Parlamentului Republicii Moldova, Igor Corman, a avut o ședință de lucru cu reprezentanții asociațiilor producătorilor agricoli din țară.

Principalele subiecte discutate s-au referit la situația din

domeniul agricol, dificultățile cu care se confruntă producătorii agricoli din țară și soluțiile care se impun. Interlocutorii au făcut un schimb de opinii pe marginea modificărilor la cadrul legal din domeniu menite să faciliteze activitatea producătorilor agricoli naționali și să susțină dezvoltarea sectorului.

Președintele Asociației „Uni-AgroProtect” Alexandru Slusari s-a referit la rezoluția adoptată, la 10 octombrie curent, la ședința comună a Consiliului de Administrare a organizațiilor nonguvernamentale din do-

meniul agricol. Prin această Rezoluție reprezentanții asociațiilor producătorilor agricoli au solicitat autorităților întreprinderea unor măsuri urgente în scopul îmbunătățirii situației din sectorul agricol și au propus declararea domeniului agricultură și dezvoltare rurală drept prioritate națională.

De asemenea, în rezoluție se propun modificări la Codul Fiscal, inclusiv subvenționarea de către stat a producătorilor agricoli și producătorilor de zahăr, precum și atragerea investițiilor în agricultură.

La rândul său, Igor Corman a promis participanților la întâlnire că va consulta autoritățile publice de profil pentru a fi identificate soluții optime care vor susține dezvoltarea agriculturii.

La discuții au participat reprezentanți ai Federației naționale a fermierilor, „Uni-AgroProtect”, Uniunii producătorilor de zahăr, Federației „AgroInform”, Asociației exportatorilor și importatorilor de produse cerealiere din raionul Florești ș. a.

(www.parlament.md)

Prim-ministrul Iurie Leancă a avut o întrevedere cu Președintele Ucrainei, Victor Ianukovici

Întrevederea a avut loc pe 5 noiembrie 2013, la Kiev, în cadrul vizitei de lucru a Premierului Iurie Leancă în Ucraina.

Șeful Executivului a fost însoțit de viceprim-ministrul pentru reintegrare, Eugen Carpov, viceministrul afacerilor externe și integrării europene, Valeriu Chiveri, și consilierul principal de stat, Valeriu Prohnițchi.

Părțile au discutat despre relațiile bilaterale, pledând pentru menținerea dinamicii pozitive dintre cele două țări.

Interlocutorii au manifestat interes pentru soluționarea ce-

lor mai actuale probleme de pe agenda bilaterală, dinamizarea cooperării comercial-economice și susținerea reciprocă în cadrul organizațiilor internaționale.

Premierul a accentuat rolul Ucrainei în procesul de reglementare a conflictului transnistrean, în contextul în care această țară deține Președinția O.S.C.E. în 2013.

De asemenea, a fost apre-

ciată înalt susținerea Ucrainei în soluționarea acestui conflict, în baza principiului de suveranitate și integritate teritorială a Republicii Moldova.

Totodată, părțile au efectuat un schimb de opinii cu privire la agenda europeană a ambelor țări, odată cu apropierea Summitului de la Vilnius (Lituania).

**Serviciul de presă
al Guvernului**

Ședința ordinară a Senatului Academiei

(Sfârșit. Început în pag. 1)

al Academiei și taxele stabilite pentru arendarea și închirierea sălilor; a fost adoptată hotărârea cu privire la comercializarea activelor neutilizate

(mijloacelor de transport) ale Academiei.

Senatul a examinat, de asemenea, și a soluționat o serie de cereri ale masteranzilor, precum și a definitivat concursul pentru ocuparea posturilor de șefi ai catedrelor Științe administrative și Științe juridice ale Academiei (în rezultatul votului secret, șefi de catedră au fost aleși în unanimitate dl Andrei Groza și, respectiv, dna Silvia Goriuc).

Asupra chestiunilor de pe ordinea de zi s-au pronunțat

Maria STRECHII – director al Departamentului organizarea instruirii, doctor în economie, conferențiar universitar; **Aurelia ȚEPORDEI** – director interimar al Departamentului dezvoltare profesională;

Andrei GROZA – șef interimar Catedră științe administrative, doctor în istorie, conferențiar universitar; **Svetlana COJOCARU** – șef Catedră management public, doctor în economie, conferențiar universitar; **Silvia GORIUC** – șef interimar Catedră științe juridice, doctor în drept, conferențiar universitar; **Teodora GHERMAN** – șef Catedră tehnologii informaționale aplicate, doctor în pedagogie, conferențiar universitar; **Elena ANDRONOVICI** – șef Direcție

Pronunțându-se asupra ordinii de zi a ședinței Senatului, dl Vasile Marina a insistat în mod special asupra volumului rezonabil și al calității programelor analitice ale disciplinelor de studii, asupra necesității realizării întocmai a acestor programe și a sporirii eficienței disciplinelor de studii respective.

Dumnealui a înaintat o serie de cerințe în vederea elaborării adecvate și în cunoștință de cauză a temelor tezelor de master în scopul eficientizării activității de cercetare și a studiilor de masterat.

Dl Oleg Balan și-a expus poziția sa principală și atitudinea responsabilă în majori-

Din Hotărârea Senatului Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova nr. 2/1 din 5 noiembrie 2013

Cu privire la aprobarea programelor analitice ale disciplinelor de studii

SENATUL hotărăște:

1. Se ia act de informația prezentată de dna Maria Strechii, director al Departamentului organizarea instruirii.

2. Se aprobă programele analitice la disciplinele de studii pentru anul academic 2013-2014.

3. Se obligă șefii catedrelor, cadrele didactice să întreprindă măsurile necesare pentru realizarea integrală

tatea absolută a chestiunilor înscrise pe ordinea de zi a Senatului, recomandând membrilor forului administrativ suprem al Academiei, întregului corp profesoral-didactic să-și canalizeze activitatea în vederea asigurării unei calități net superioare a procesului de instruire, în aplicarea unor metodici tot mai eficiente de predare, de pregătire a unor cadre de funcționari publici capabili să acționeze în condițiile în care Republica Moldova va fi admisă în familia țărilor europene.

Senatul Academiei a adoptat asupra chestiunilor examinate hotărârile respective.

a prevederilor programelor analitice și asigurarea procesului de instruire conform cerințelor în vigoare.

4. Controlul executării prezentei hotărâri se atribuie dlui Oleg Balan, prim-prorector al Academiei, doctor habilitat, profesor universitar.

Președintele Senatului, Vasile MARINA, doctor habilitat, profesor universitar

Secretar științific, Tatiana ȘAPTEFRĂȚI, doctor, conferențiar universitar

Cor. „F. P.”

membrii Senatului dnii **Oleg BALAN** – prim-prorector al Academiei, doctor habilitat în drept, profesor universitar;

patrimoniul, planificare și finanțe; **Tudor LEANCĂ** – șef Direcție generală gestiune și servicii interne, și alții.

Un îndrăgostit de știința administrației

Deși a venit cam cu întârziere în adevărata lume a științei, Aurel Simboreanu, doctor în științe politice, conferențiar universitar, șef Catedră științe administrative la Universitatea de Stat din Moldova, s-a dovedit a fi un cercetător prodigios și un adevărat îndrăgostit de știința administrației publice, elaborând și publicând pe parcursul ultimilor ani un număr impunător de manuale, mo-

nografii, articole, studii, lucrări metodice în domeniul teoriei și practicii administrației publice, fără a mai vorbi despre vasta Dumnealui activitate didactică. El s-a manifestat, de asemenea, ca un discipol fidel și deosebit de harnic al regretatului Mihail Platon, doctor habilitat, profesor universitar, fondatorul Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova și al științei administrației în Republica Moldova.

De acest lucru s-au convins încă o dată profesorii și masteranzii Academiei de Administrare Publică, participând pe 7 noiembrie curent la lansarea cărților „**Administrația publică: prin reformare spre modernizare**” (Chișinău, 2013),

„**Dimensiuni reformatoare ale administrației publice centrale de specialitate din Republica Moldova**” (Chișinău, 2013), precum și la familiarizarea mai îndeaproape cu lucrările apărute anterior „**Istoria administrației publice din Moldova**” (Chișinău, 2009), „**Teoria administrației publice**” (Chișinău, 2008) ale acestui neobosit cercetător.

- Doresc să vă aduc sincere mulțumiri pentru ocazia de a mă întâlni cu D-voastră, - a subliniat dl Aurel Simboreanu în cuvântul de deschidere a prezentării publicațiilor sale. - Sunt născut la țară. Mă bucur nespus de mult atunci când plouă, dar mă întristez când este secetă. Precum ploaia potolește setea pământului, așa și cartea înnoiește sufletul omului. Astăzi avem o întâlnire cu cartea. Să ne bucurăm împreună de acest rar prilej.

Since-re cuvinte de apreciere a elaborărilor științifice și a activității didactice multilaterale a dlui Aurel Simboreanu, care și-a consacrat o bună parte din viața sa activității în cadrul Academiei de Administrare Publică, deținând funcțiile de șef de direcție și de vicerector, au rostit dnii **Vasile Marina** – rector al Academiei, doctor habilitat, profesor universitar, **Ion Dulschi** – doctor în istorie, conferențiar universitar, **Silvia Dulschi** – doctor în istorie, conferențiar universitar, **Andrei Groza** – doctor în istorie, conferențiar universitar, **Teodor Popescu** – doctor în istorie, conferențiar universitar, **Angela Popovici** – doctor în istorie, conferențiar universitar. Asupra valorii aplicative a lu-

crărilor autorului s-au pronunțat **Tamara Gheorghița** – șef Direcție reforma administrației publice centrale, Cancelaria de Stat a Republicii Moldova,

și **Vasile Cioaric**, absolvent al Academiei, iar despre interesul sporit al cititorilor pentru cărțile savantului a vorbit dna **Rodica Sobieski-Camerzan**, șef Secție informare și documentare a Academiei.

Vorbitorii au dat o înaltă apreciere elaborărilor științifice ale lui Aurel Simboreanu, subliniind în mod special responsabilitatea și principalitatea autorului în activitatea de

tic, administrator și cercetător ale dlui Aurel Simboreanu, care s-a aflat la începuturile Academiei de Administrare Publică, a pus, împreună cu Mihail Platon,

bazele acesteia, dar și ale științei administrației în Republica Moldova. „Din toată discuția noastră de astăzi rezultă un singur lucru: dl Aurel Simboreanu trebuie să revină la Academie, funcția sa mai rămâne vacantă,” a conchis dl Vasile Marina.

În încheierea lansării cărților sale, care a fost moderată de **dna Aurelia Țepordei**, director al Departamentului dezvoltare profesională al

exeget, actualitatea, profunzimea, originalitatea și diversitatea tematică a publicațiilor. Participanții la discuție nu au lăsat neobservate nici limba, stilul, terminologia și claritatea expunerii materialului științific.

Rectorul Academiei de Administrare Publică, dl Vasile Marina, a menționat, atât în debutul acestei activități, cât și în finalul său, calitățile deosebite și rar întâlnite de cadru didac-

Academiei, dl Aurel Simboreanu a adresat sincere mulțumiri conducerii Academiei pentru găzduire, colegilor-savanți – pentru aprecierile făcute în adresa modestelor sale investigații, dar și a sugestiilor privind continuarea cercetărilor sale, pentru urările de noi realizări în domeniul cercetării administrației ca fenomen și proces.

Mihai GHEORGHE

Inaugurarea anului academic 2013-2014 la studii prin doctorat

Pe 1 noiembrie curent, a fost dat startul anului de studii prin doctorat la Academia de Administrare Publică. În mesajul de salut către doctoranzi, **dl Vasile MARINA, doctor habilitat, profesor universitar, rector al Academiei de Administrare Publică**, a men-

țării suprapunerii și dublării cercetărilor de doctorat, doctorandul și conducătorul de doctorat urmează să consulte baza de date a C.N.A.A. și alte baze de date similare din lume în privința temelor tezelor de doctorat aflate în derulare sau realizate anterior.

ționat importanța unei atitudini serioase și conștiente în elaborarea tezei de doctorat.

Dumnealui a subliniat, că tema tezei de doctorat trebuie să se încadreze în direcțiile prioritare ale științei naționale și să coreleze cu tendințele științei mondiale, de asemenea, să țină cont de interesele economiei naționale. Totodată, este necesar ca aceasta să fie formulată reieșind din interesele științifice ale Academiei și cele ale doctorandului. Rectorul Academiei de Administrare Publică a propus, ca fiecare doctorand să fie antrenat în realizarea unui proiect de cercetare și, astfel, tema tezei să fie corelată cu obiectivele proiectului respectiv.

DI Oleg BALAN, doctor habilitat, profesor universitar, prim-prorector al Academiei de Administrare Publică, le-a urat doctoranzilor succes și multă perseverență, subliniind că tema propusă trebuie să aibă un subiect concret și formulată concis.

La începutul studiilor de doctorat se admite o formulare mai largă a temei, urmând ca până la finalizarea lucrului asupra tezei, ea să fie formulată cu precizie. În scopul evi-

Reprezentantul Direcției cooperare internațională și investigații științifice (D.C.I.I.Ș.), **dna Silvia DULSCHI, doctor în istorie, conferențiar universitar interimar**, a dat citire ordinului de înmatriculare, punând accentul pe actele normative, de care urmează să se conducă în activitatea lor doctoranzii și, în special, cele, care vizează formularea și argumentarea temei de cercetare. În ședință s-a menționat, de asemenea, că în termen de trei luni după înmatriculare, urmează să fie confirmați conducătorii de doctorat și să se aprobe temele tezelor de către Senatul Academiei, să se aprobe programa individuală de activitate a doctorandului de către Consiliul științific al Academiei de Administrare Publică. În acest scop, s-a propus doctoranzilor ca, până la 20 noiembrie 2013, să se determine în privința conducătorului științific, pentru ca în comun cu acesta, să formuleze tema de cercetare, să elaboreze baza conceptuală și să întocmească planul tezei de doctorat.

Doctoranzii au fost informați și despre faptul că conducătorul de doctorat și tema

tezei pot fi schimbate doar o singură dată pe parcursul studiilor de doctorat, din motive întemeiate, și numai în cadrul specialității științifice la care doctorandul a fost înmatriculat sau uneia înrudită acesteia, dar nu mai târziu decât cu un an înainte de expirarea termenului de doctorat, prin hotărârea Senatului.

Cu referire la „*Recomandările privind numirea conducătorului de doctorat, aprobarea proiectului de cercetare și a temei tezei de doctorat, elaborarea planului de activitate a doctorandului*,” aprobate prin Hotărârea nr. AT 9/2 din 22 decembrie 2011, dna Silvia Dul-schi a remarcat, că în același termen, de trei luni, urmează să fie aprobată programa individuală de activitate a doctorandului de către Consiliul științific, document care reflectă activitatea științifică a doctorandului, pentru toți anii de studiu. Vorbitoarea s-a referit, de asemenea, la organizarea

Dumnealui s-a referit, de asemenea, la atestarea doctoranzilor, remarcând faptul că în luna noiembrie, Catedra științe administrative, de comun cu D.C.I.I.Ș., va analiza activitatea științifică a doctoranzilor, în baza raportului doctorandului privind realizarea programei individuale de activitate. Consiliul științific al Academiei va atesta activitatea doctorandului.

În continuare, au luat cuvântul membrii catedrei, conducătorii științifici de doctorat **Ion DULSCHI, doctor în istorie, conferențiar universitar, Angela POPOVICI, doctor în istorie, conferențiar universitar, Constantin SOLOMON, doctor habilitat, profesor universitar, Marcel CUȘMIR, doctor habilitat, conferențiar universitar, Tatiana ȘAPTE-FRAȚI, doctor, conferențiar universitar, Mihail ROȘCOVANU, doctor, conferențiar universitar**, care au felicitat doctoranzii cu noul lor statut,

studiilor de doctorat și la ceea ce prevede programa de pregătire a doctoranzilor.

Andrei GROZA, doctor în istorie, conferențiar universitar, șef al Catedrei științe administrative, a atras atenția doctoranzilor, în luarea sa de cuvânt, asupra cerințelor față de alegerea temei de doctorat, precum și asupra problemelor care apar în formularea temei: suprapunerea temelor, necoresponderea temei specialității alese.

le-au dorit multă sârguință și putere pentru a realiza teza de doctorat.

În final, **Rodica SOBEȚCHI-CAMERZAN, șefa Secției informare și documentare a Academiei**, s-a alăturat felicitărilor și urărilor de bine, comunicându-le doctoranzilor despre resursele bibliografice ale Academiei de Administrare Publică și posibilitățile utilizării lor.

Integrarea profesională în funcția publică

În perioada 11 – 20 noiembrie curent, în cadrul Academiei de Administrare Publică se organizează cursul de dezvoltare profesională **„Integrarea profesională în funcția publică”** a funcționarilor publici debutanți din cadrul autorităților administrației publice centrale.

Programa de instruire a fost elaborată în colaborare

cu Cancelaria de Stat, urmărind scopul de a dezvolta competențele, abilitățile și atitudinile profesionale ale funcționarilor publici debutanți necesare pentru îndeplinirea funcției publice.

Printre cele mai importante obiective fixate sunt familiarizarea funcționarilor publici cu:

- prevederile cadrului normativ ce reglementează

activitatea funcționarului public;

- teoria și practica organizării și funcționării administrației publice;

- dezvoltarea abilităților de procesare a informației, elaborare a notelor informative, rapoartelor, proiectelor de decizii, scrisorilor etc.;

- comunicarea eficientă, modelarea atitudinilor pentru soluționarea petițiilor în administrația publică centrală;

- implementarea principiilor și normelor de conduită;

- inițiere în guvernarea electronică.

Cele mai utilizate metode de instruire vor fi prezentarea, studiul de caz, brainstorming-ul, discuțiile în grup, investigațiile de grup.

Irina MOSCALU,
metodist, Departamentul dezvoltare profesională

Pentru un management performant

În perioada 4-8 noiembrie 2013, în cadrul Academiei de Administrare Publică, a fost organizat la comanda de stat cursul de dezvoltare profesională **„Managementul performanței”** destinat primarilor și viceprimarilor de sate/comune/orașe.

Scopul acestui curs a fost sporirea nivelului de pregătire teoretică și practică a primarilor și viceprimarilor, care este strict necesară pentru desfășurarea eficientă a procedurilor manageriale în administrația publică locală.

Printre cele mai importante obiective ale cursului am putea enumera:

- actualizarea cunoștințelor în domeniul sistemelor, instrumentelor și tehnicilor manageriale în autoritățile publice locale;

- familiarizarea participanților cu stadiul de implementare a Strategiei Naționale de Descentralizare;

- dezvoltarea abilităților de monitorizare a activității autorității publice, de evaluare a performanței individuale și colective, de prestare calitativă a serviciilor publice;

- modelarea atitudinilor necesare pentru soluționarea problemelor, comunicarea eficientă și organizarea ședințelor;

- inițierea în guvernarea electronică.

Ca metode de instruire de către formatorii invitați la cursuri au fost utilizate discuțiile și exercițiile în grupuri, brainstorming-ul, studiile de caz, schimbul de experiență ș. a.

Liubovi PRODAN-ȘESTACOVA,
metodist, Departamentul dezvoltare profesională

Buget și management financiar

În perioada 4 – 8 noiembrie curent, Departamentul dezvoltare profesională al Academiei de Administrare Publică a organizat, la comanda de stat, cursul de dezvoltare profesională **„Buget și management financiar”** destinat personalului cu

funcții de conducere/execuție cu atribuții în domeniu, din cadrul autorităților administrației publice locale.

Scopul cursului l-a constituit sporirea competențelor teoretice și practice ale participanților la curs, necesare pentru realizarea

eficientă a atribuțiilor funcționale.

Printre cele mai importante obiective au figurat: actualizarea cunoștințelor în domeniul bugetului și managementului financiar; dezvoltarea abilităților de elaborare a bugetelor, planificarea financiară, aplicarea în practică a prevederilor cadrului de reglementare; formarea atitudinilor de responsabilizare în elaborarea bugetelor, aplicarea în practică a noilor cunoștințe în domeniul bugetului și managementului financiar; inițierea în guvernarea electronică.

Irina CIUTAC,
metodist, Departamentul dezvoltare profesională

Comunicarea activă – succesul descentralizării

Descentralizarea este o prioritate a Guvernului, iar comunicarea activă și eficientă despre reforma de descentralizare este crucială pentru succesul acestei reforme. Concluzia aparține participanților la seminarul de instruire pentru comunicatorii din ministerele și agențiile subordonate Guvernului, organizat recent, de Biroul de comunicare și relații cu presa al Guvernului moldovean, în parteneriat cu Cancelaria de Stat și Programul comun de dezvoltare locală integrată.

Cei aproape 40 de comunicatori invitați la atelierul de instruire au auzit prezentări despre etapele actuale de implementare a reformei de descentralizare în diferite sectoare, dar și despre așteptările Guvernului în ceea ce privește comunicarea activă și eficientă despre această reformă.

Secretarul general al Gu-

vernului, Victor Bodiu, coordonatorul național al reformei, a confirmat pentru cei prezenți importanța pe care o atribuie guvernul moldovean reformei de descentralizare. Potrivit dlui Bodiu, o reformă atât de amplă, ce își propune apropierea administrației publice de cetățean și prestarea unor servicii publice de calitate în toate localitățile țării, are nevoie de o comunicare activă, eficientă și coerentă.

Coorganizatorii seminarului, reprezentanții și experții invitați ai Programului comun de dezvoltare locală integrată, au povestit participanților despre evoluția eforturilor de descentralizare sectorială în câteva domenii principale: finanțe, educație, sănătate, servicii sociale și proprietate.

Victoria Cujbă, șefa Direcției politice de descentralizare a Cancelariei de Stat, a încurajat comunicatorii să ia legătura

cu echipa Direcției și să solicite ajutorul Cancelariei ori când aceștia se confruntă cu dificultăți de comunicare despre procesele de descentralizare sectorială din instituțiile lor. Potrivit funcționarei, eficiența unei reforme poate fi măsurată și după faptul cât de multe cunosc despre reformă beneficiarii ei, de aceea prezența descentralizării în discursul public al decidenților politici, primarilor și experților este foarte importantă.

Potrivit participanților la seminar, instruirea a fost una de succes, iar informațiile aflate și abilitățile învățate în cadrul atelierului de lucru le vor fi

de folos în activitatea lor profesională.

Seminarul de instruire pentru comunicatorii din cadrul A.P.C. a fost organizat în cadrul realizării Strategiei de comunicare despre reforma de descentralizare, elaborată în anul curent, 2013. Un seminar de instruire pe aceeași temă va fi organizat pentru specialiștii în relații publice din raioane, regiuni de dezvoltare și alte unități teritorial-administrative de nivelul doi, la 21-22 noiembrie 2013.

Lucia APRODU

Cooperarea Republica Moldova – Germania

Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Republicii Federale Germania au semnat Procesul-verbal cu privire la cooperarea în dezvoltare pentru anul 2014.

Partenerii germani au salutat eforturile continue de eurointegrare ale Guvernului de la Chișinău, în cadrul Politicii Europene de Vecinătate (PEV) și al Planului de acțiuni UE - Republica Moldova, și au menționat că Germania este gata să sprijine țara noastră pe această cale prin cooperarea bilaterală în domeniul dezvoltării.

„Relațiile moldo-germane s-au dezvoltat de o manieră impresionantă în ultimii ani și faptul că delegațiile reunite astăzi reprezintă ministerele-cheie pentru cooperarea bilaterală ne însuflă optimism.

Vom susține în continuare - și cu vorba, și cu fapta - Republica Moldova în parcursul său european, deoarece știm foarte bine

ce eforturi depuneți, la diverse niveluri, pentru încheierea Acordului de Liber Schimb și a Acordului de Asociere,” a menționat reprezentantul german.

Dna Annette Seidel, reprezentanta Ministerului Federal al Cooperării Economice și Dezvoltării, a menționat că două aspecte sunt esențiale pentru o cooperare bilaterală eficientă - gestionarea eficientă a banilor, implicit excluderea corupției, și includerea regiunii transnistrene în programele de cooperare germane desfășurate în țara

noastră. Cu referire la aceasta, Victor Bodiu, Secretarul General al Guvernului, i-a asigurat pe partenerii germani că și primul, și al doilea subiect se află permanent în vizorul Guvernului.

„Pentru noi, regiunea transnistreană este parte a Republicii Moldova, respectiv cei care locuiesc acolo sunt cetățeni cu drepturi depline ai Republicii Moldova. De aceea, la nivel de Executiv, avem o înțelegere - ca o parte din asistența externă oferită țării să fie direcționată și în această regiune.”

Alte domenii prioritare pentru asistența germană în dezvoltare, identificate la nivel național în comun cu instituțiile-partenere din Republica Moldova, sunt: modernizarea serviciilor publice locale (gestionarea deșeurilor, aprovizionarea cu apă potabilă și tratarea apelor reziduale și eficiența energetică a clădirilor publice); promovarea infrastructurii sociale și a eficienței energetice; susținerea întreprinderilor mici, mici și mijlocii. În domeniul ocrotirii sănătății s-a convenit asupra dezvoltării, în comun cu Ministerul Sănătății, a unui nou proiect ce va viza consolidarea calității și a eficienței în domeniul sănătății.

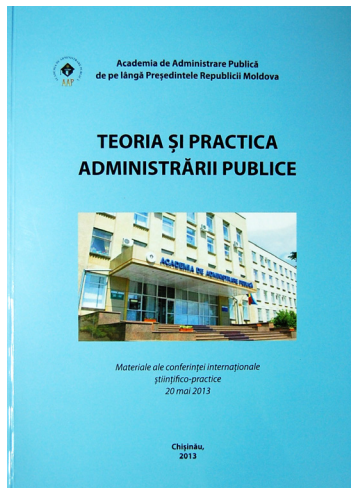
Pentru implementarea proiectelor de cooperare în dezvoltare în anul 2014, Republica Federală Germania va oferi Republicii Moldova 15,5 milioane de euro.

Ion AXENTI

„Teoria și practica administrării publice”

Notițe despre culegerea de materiale ale Conferinței internaționale științifico-practice din 20 mai 2013

Am în față o carte. O carte neobișnuită. Este vorba de culegerea de materiale ale Conferinței internaționale științifico-practice cu genericul „Teoria și practica administrării publice,” organizate pe 20 mai curent de către Academia de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova cu prilejul împlinirii aniversării de 20 de ani de la fondarea acestei prestigioase instituții de învățământ superior.

Este o carte neobișnuită, zic, pentru că are un volum de circa 60 de coli de autor, 536 de pagini cu caractere foarte mici, de te dor ochii deja după 3-4 pagini citite (se face și aici economie de bani!), ea conține 165 de articole științifice, semnate de un număr de peste 200 de academicieni, doctori și doctori habilitați, profesori și conferențieri universitari, doctoranzi și masteranzi, savanți din țară și de peste hotare, de la Academia de Administrare Publică și de la alte instituții de învățământ superior și științifice din republică.

Acest rod al unei mun-

ci colective enorme a fost organizat, îngrijit, redactat, stilizat și corectat în termene foarte restrânse de numai trei luni de zile de vrednicele și inimoasele colective ale catedrelor, Direcției cooperare internațională și investigații științifice și Secției activitate editorială ale Academiei.

La festivitățile prilejuite de aniversarea de două decenii a Academiei de Administrare Publică a participat Președintele Republicii Moldova, dl Nicolae Timofti. Domnia sa a rostit cu acest prilej o alocuțiune, care în mod firesc, este inserată în deschiderea culegerii respective de materiale.

Șeful statului a menționat: „Acum 20 de ani, odată cu înființarea Academiei de Administrare Publică, s-a dat startul dezvoltării culturii administrative în Republica Moldova. Atunci au fost puse bazele unui centru de formare a administratorilor și funcționarilor de generație nouă capabili să facă față exigențelor timpului.”

La această solemnitate a asistat și primul Președinte al Republicii Moldova, dl Mircea Snegur, care pe 21 mai 1993 a semnat Decretul, prin care a fost fondată Academia de Administrare Publică. Dumnealui a menționat în discursul rostit în cadrul festivității, de asemenea, publicat în primele pagini ale culegerii în cauză: „Fondarea acum 20 de ani a Academiei de Administrare Publică a constituit o parte componentă a edificării în condiții deloc ușoare

a statului Republica Moldova, dar cu totul și cu totul noi pentru clasa politică și conducerea țării”.

„Probleme actuale ale administrării publice” constituie genericul eseului, cu care vine în continuare, după alocuțiunile actualului șef al statului și cel al primului Președinte al țării, dl Vasile Marina, rector al Academiei de Administrare Publică, doctor habilitat, profesor universitar.

„În ultimii ani, menționează Dumnealui, cercetările în domeniul administrării publice s-au diversificat. Lucrările prezentate la Conferința științifico-practică internațională, prilejuită de cea de-a 20-a aniversare a fondării Academiei de Administrare Publică, pun în evidență tendințele de dezvoltare a unui spectru larg de probleme cu care se confruntă Republica Moldova”.

Culegerea de materiale ale Conferinței inserează, în continuare, după cum am menționat deja, un impunător număr de articole și studii profunde și originale, care au fost prezentate în cadrul celor șase ateliere de lucru: „Modernizarea administrației publice în contextul consolidării statului de drept”, „Probleme actuale ale științei politice și parcursul european al Republicii Moldova”, „Aspecte teoretico-practice privind edificarea statului de drept și modernizarea administrației publice”, „Tendințe ale managementului public în contextul creării unui sistem administrativ bazat pe cunoaștere”,

„Impactul e-Guvernării în asigurarea transparenței și accesului la informație în procesul de administrare publică” și „Dezvoltarea profesională a personalului: teorie și practică”.

Dorim să-i menționăm în calitate de participanți la Conferință și de autori ai materialelor publicate în culegerea respectivă doar pe câțiva dintre ei, ca cititorul să-și dea seama de prestigiul Academiei de Administrare Publică și al manifestărilor științifice pe care le desfășoară: Ion Guceac – membru-corespondent, Secretar Științific General al Academiei de Științe a Moldovei, doctor habilitat în drept, profesor universitar; Victor Popa – judecător al Curții Constituționale a Republicii Moldova, doctor habilitat în drept, profesor universitar, Tatiana Manole – doctor habilitat în științe economice, profesor universitar, Svetlana Naumkina – doctor habilitat în științe politice, profesor universitar (Odessa) și alții.

Culegerea de materiale ale Conferinței internaționale științifico-practice din 20 mai 2013 „Teoria și practica administrării publice” a apărut recent de sub tipar, se află la Biblioteca Academiei de Administrare Publică și la principalele biblioteci din țară, ea poate fi utilizată pe larg în activitatea științifică și didactică, căci dispune de un vast și profund conținut în domeniul vizat.

Gheorghe BĂJENARU

Un ctitor al Chișinăului modern

Atunci când scriem sau vorbim despre primarii Chișinăului, descoperim că este unul care nu poate fi inclus în nicio categorie obișnuită. **Carol Schmidt** (25.IV.1846, Bălți – 9.IV.1928, Chișinău) a fost primar timp de 25 de ani.

Carol Schmidt a fost o figură marcantă ca primar al Chișinăului, ales și reales consecutiv pe o perioadă trienală de vreo șase-șapte ori. Ca primar era consilier de drept la zemstva județeană și la cea gubernială.

„Activitatea lui rodnică s-a immortalizat în analele Chișinăului și e suficient să adăugăm că orașul nostru n-a avut niciodată un primar ca neîntrecutul Carol Schmidt.” (Din amintirile lui Pavel Cuzminschi, revista „Viața Basarabiei,” 1934, nr. 9).

Prin contribuția lui s-a schimbat radical aspectul urbei. Primind fotoliul de primar al unui orașel provincial, cu relații economice subdezvoltate, el a reușit să dea Chișinăului un aspect european. A fost unicul primar care, pe când era încă în viață, orașenii au cerut ca una dintre străzile centrale să-i poarte numele. Dispunem de mai multe documente interesante, care confirmă calitățile excepționale ale acestui om, și de o serie de mărturii, în care ni se relatează despre slăbiciunile care se făceau evidente în unele momente de criză. Dar pentru că pe noi ne interesează personalitatea lui în întreaga sa complexitate, vom face uz de aceste documente pe măsură ce ele ne ajută să conturăm o efigie clară și obiectivă a acestei personalități.

* * *

Originea lui Carol Schmidt o descoperim în versiunea lui Gheorghe Bezviconi în cartea „Boierimea Moldovei dintre Prut și Nistru” (2 volume, București, 1940; 1943) și se prezintă astfel: „...acte 1841, Germani. Urmașii lui Alexandru Carol (n. 1886), me-

dic, tatăl lui Carol (1845-1928), jude de instrucție, primar-reformator al Chișinăului (1877-1903), căsătorit cu Maria I. Cristi.”

Numele la naștere era Carol-Ferdinand Schmidt și era fiul doctorului chirurg Alexandru, de la Direcția Medicală a Basarabiei, etnic german, originar din Țările Baltice. Mama era de origine poloneză. Alt document important, semnat chiar de Carol Schmidt, este prezentat în volumul lui Nicolae Lașcov „Kișinovskaia oblastnaia, vposledstviu gubernskaia, năne pervaiia gimnazia. Istoriko-statisticeskii ocerk za 75-letie eio sușestvovania (12 sentiabrea 1833 – 12 sentiabrea 1908)” (Chișinău, 1908): „M-am născut în 1846. La gimnaziul pe care aveți onoarea să-l conduceți am fost primit în 1857, în clasa a doua, și am absolvit gimnaziul în 1863, fiind decorat cu medalie de argint. După terminarea cursului de juridică al Universității din Odesa, în 1868 mi-a fost confirmat titlul de candidat în științe juridice. În același an am fost primit în calitate de candidat în judecătoria, inițial în judecătoria regională penală, apoi în judecătoria județeană Chișinău...”

Această perioadă este redată foarte exact în formularul de serviciu al lui Carol Schmidt, întocmit în luna august 1903 și care se păstrează în Arhiva Națională a R. Moldova în fondul 78, inv. 1, dos. 271.

Era un om cu o stare materială excelentă. Deci nu banii, nu salariul de la Primărie l-au făcut să accepte această muncă grea în folosul comunității și nici posibilitatea de a acorda favoruri sau, Doamne ferește, de a lua mită pentru aceste gesturi, l-au făcut ca 25 de ani, un termen egal cu serviciul în armata țaristă în sec. XVIII-XIX, să stea în slujba obștii. Primarii din acea vreme erau intelectuali

veritabili și ei acționau din ordinul dictat de conștiință. Pentru ei, serviciul cauzei era mai important ca beneficiul material personal. Comunitatea pune preț pe calitățile profesionale și omenești. Era în joc nu banul, ci onoarea. Cum de noi, în mersul nostru grăbit înainte, am reușit să pierdem aceste calități, este greu de spus, dar și mai greu va fi, probabil, să le restabilim. Recuperarea valorilor morale e o operă de lungă durată și cere mare măiestrie.

Referitor la situația familială a lui C. Schmidt, informația este sumară. La momentul completării dosarului era văduv. Avea patru copii: Vladimir, născut la 26 decembrie 1877; Alexandru, născut la 18 noiembrie 1879, și două fice: Maria, născută la 13 noiembrie 1880, și Tatiana, născută la 29 noiembrie 1881. Copii lui erau creștini ortodocși.

Fiind om cult, Carol Schmidt năzuia ca orașul pe care-l conduce să devină un centru cultural autentic. El, care pavase străzile Chișinăului veșnic pline de noroi, adusesese apa în curțile oamenilor, construise sistemul de salubritate, adusesese tramvaiul pe străzile centrale, lumina electrică și multe alte minuni ale civilizației, pune pe același cântar al importanței cultura. Noua clădire a Primăriei, Muzeul de Istorie a ținutului, școli și licee și încă multe alte inițiative materializate trădau în el dragostea pentru frumos. Utilul trebuia să meargă mână în mână cu frumosul.

Obârșia și educația lui germană nu-i permiteau să facă gesturi gratuite, promisiuni nefondate și acțiuni spoite cu superficialitate. Susținea orice inițiativă care deschidea o perspectivă culturală pentru urbe. Spre exemplu, odată cu venirea basarabeanului Zubcu, ca învățător de desen la Liceul regional

nr. 1, el susținea intenția acestuia să deschidă o școală de desen. În 1887 școala s-a deschis pe lângă liceu ca o mostră a unui optimism ce urma să aibă continuare firească. În 1894, în baza acestei școli de desen, Carol Schmidt deschide Școala orășenească de desen cu întreținere din bugetul orașului. Mai târziu, aceasta a fost transformată în Școala orășenească de Arte Plastice, care astăzi este Colegiul de Arte Plastice „Al. Plămădeală”.

În amintirile publicate de „moș Păvălache”, care nu era altul decât juristul și scriitorul Pavel Cuzminschi, găsim câteva crâmpeie ce se cer reproduse. Contemporan cu primarul Carol Schmidt, coleg de breaslă, Cuzminschi este în drept să aprecieze meritele și erorile comise de primarul de Chișinău: „Și descrierea noastră sumară s-a sfârșit cu un amănunt semnificativ din punct de vedere național. După fotografia păstrată în arhiva mea, se vede că orchestra care a cântat la această expoziție „rusă” cu expozații moldoveni a fost românească, de sub conducerea vestitului lăutar Ionică Barbu. Frumoasele costume naționale, precum și benzile tricolore ce le purtau pe piept, erau bucurii în surdina pentru naționaliștii moldoveni din Basarabia. Așa încât Chișinăul a avut plăcerea de a gusta o lună întreagă muzica românească: un semn premergător și o prevestire a Unirii cu Patria-Mamă.”

Pantelimon Sinadino era un oponent al lui Carol Schmidt. Era din altă generație, avea altă pregătire și de aici rezulta viziunea lui diferită asupra viitorului capitalei basarabene. Membru al Dumei de Stat, politician din noul val, el întrevădea alte posibilități de dezvoltare a orașului și alte relații cu orașenii. Este greu de judecat care dintre ei a avut dreptate. Termenele de diriguire a Primăriei au fost mult prea diferite. Un lucru e cert: și unul, și altul au fost veritabili partizani ai acestui oraș. Și unul, și altul au optat pentru un destin mai bun, pentru o dezvoltare înfloritoare și au făcut totul ca aceasta să se producă.

Iurie COLESNIC

Energia solară versus cea nucleară în România

tiv patru miliarde de euro (cinci miliarde de dolari). Și accentul este pus pe extinderea sectorului energiei solare.

După o dezvoltare puternică a proiectelor eoliene în ultimii doi ani, România este acum martora

În România, energia solară are tendințe de a o constrânge tot mai mult pe cea nucleară, ca în cele din urmă să o eclipse definitiv în 2016, dacă ritmul de dezvoltare a parcurilor fotovoltaice se va menține. „Mizăm pe o capacitate instalată de 500 până la 1000 de MW la sfârșitul lui 2013, urmând ca în 2016 să ajungem la 1500 de MW,” a declarat Zoltan Nagy, reprezentantul Autorității Naționale de Reglementare în Energie (A.N.R.E.), la o conferință despre energia solară.

Cele două reactoare ale singurei centrale nuclear-electrice din România, cea de la Cernavodă, produc împreună aproximativ 1400 MW, echivalentul a 18% din necesarul de energie al țării. România intenționează să construiască încă două reactoare la Cernavodă, însă, deocamdată, nu au fost găsite companii care să investească în acest proiect de aproxima-

unui val de investiții în energia solară. Grupul sud-coreean Samsung este în prezent în căutarea a două potențiale locații în sud-vestul României pentru a construi centrale cu o capacitate prognozată de 45 de megawați.

„Ponderea energiilor regenerabile în România este de 8-9%,” a declarat președintele Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, Nicolae Havrileț, subliniind, totodată, că obiectivul final este de 20% în 2020.

„Cu parcurile eoliene ajunse la limită, energia solară oferă acum cele mai bune oportunități de investiții,” a adăugat el.

Potrivit unui raport realizat de Ernst&Young, citat de PV Romania, un site specializat în energia solară, România ocupă locul șase în Europa în termeni de atractivitate pentru investiții în energia solară.

Google va folosi numele și fotografiile utilizatorilor în scopuri comerciale

Google plănuiește ca, din noiembrie curent, să folosească datele personale ale utilizatorilor săi în scopuri comerciale. Astfel, gigantul american va folosi numele și fotografiile inter-nauților și comentariile făcute de aceștia la anumite produse în scopuri publicitare și comerciale, scrie presaonline.com.

Google a schimbat termenele și condițiile de utilizare

începând cu data de 11 noiembrie, însă modificările îi vor afecta pe utilizatorii rețelei de socializare Google+.

De asemenea, comentariile utilizatorilor privind restoran-

tele, magazinele și produsele, dar și muzica și alt tip de conținut cumpărat de la retailerul online Google Play vor putea să fie folosite în reclamele care le sunt prezentate prietenilor sau persoanelor cu care userii sunt în legătură, atunci când aceștia caută pe Google diverse lucruri.

„Dacă aveți un cont Google, este posibil să afișăm numele profilului, fotografia de profil și acțiunile Dvs. pe care le întreprindeți în cadrul Google sau în cadrul aplicațiilor terțe par-

te conectate la Contul Google (de exemplu, +1rile, recenziile pe care le scrieți și comentariile pe care le postați) în serviciile noastre, inclusiv să le afișăm în anunțuri sau în alte contexte comerciale. Vom respecta alegerile pe care le faceți pentru a limita setările de distribuție sau de vizibilitate din Contul Google. De exemplu, puteți configura setările, astfel încât numele și fotografia dvs. să nu apară într-un anunț,” se anunță în textul postat pe pagina în limba română a Google.

Apple rupe tăcerea: a divulgat prima listă cu cererile de date din partea unor guverne

Gigantul american Apple a difuzat recent prima listă privind cereri de date din partea unor guverne, exprimându-și, totodată, protestul față de o ordonanță care limitează elementele pe care le poate divulga în privința cererilor autorităților americane, relatează A.F.P. Creatorul iPad și iPhone a urmat exemplul altor grupuri care au început să difuzeze recent acest tip de informații.

Cele mai multe cereri au fost adresate de autorități în cazuri de infracțiuni. Autoritățile se aflau „în căutarea unor informații în cazuri de furt sau alte infracțiuni penale, dar și în cazuri privind persoane sau copii dispăruți, privind găsirea autorilor unor răpiri sau încercarea de a împiedica sinucideri,” precizează Apple într-un document de șapte pagini.

Grupul a subliniat că, în Statele Unite, Guvernul i-a dat permisiunea să difuzeze doar un număr limitat de informații despre datele pe care i le-a solicitat.

Grupul a primit între 1000 și 2000 de cereri din partea Guvernului american în perioada 1 ianuarie-30 iunie, privind 2000-3000 de conturi. „Ne opunem ferm acestei ordonanțe împotriva publicării,” afirmă compania, adăugând că i-ar plăcea mai multă transparență în privința acestor date care îi

sunt cerute. „În pofida eforturilor noastre în acest domeniu, nu am primit un acord care să ne permită să spunem clar clienților noștri cu ce frecvență și în ce circumstanțe furnizăm date agențiilor guvernamentale,” continuă Apple.

În afara S.U.A., grupul american a primit câteva sute de cereri, între care 127 de la Marea Britanie, 102 de la Spania, 93 de la Germania, 74 de la Australia și 71 de la Franța. „Am transmis toate informațiile pe care suntem abilitați în mod legal să le împărtășim, iar Apple va continua să acționeze pentru mai multă transparență în privința cererilor pe care le primește.”

Grupuri americane în domeniul tehnologiei informației sunt supuse presiunilor, în urma dezvăluirilor despre programul american de supraveghere PRISM, prin care Agenția americană pentru Securitate Națională a obținut de la acestea date digitale despre utilizatori.

Mită și la grădiniță

Directorul unei grădinițe din capitală a fost prins în flagrant de ofițerii C.N.A. și procurorii anticorupție după ce a primit 1000 de lei de la părintele unui copil.

Potrivit denunțatorului, banii ar fi fost ceruți pentru înscrierea copilului la grădiniță. Asta chiar dacă părinții aveau actele necesare eliberate de către Direcția educație.

În cadrul percheziției, care a avut loc în prezența avocatului, banii extorcați au fost depistați în cizmele funcționarei. Tot în încălțăminte au mai fost găsiți încă 1500 de lei și 250 de euro.

Femeia a fost escortată la C.N.A. unde este audiată de către procurorii anticorupție.

Pe acest caz a fost deschis un dosar penal pentru corupere pasivă. Dacă va fi găsită vinovată, bănuita riscă până la 10 ani de închisoare cu o amendă de până la 60 de mii de lei.

Conducerea urmăririi penale este exercitată de către procurorii anticorupție.

Corupție înfierată

Șeful Direcției control și revizie a Î.S. „Calea Ferată” din Moldova a fost reținut recent de ofițerii C.N.A. și procurorii anticorupție.

Funcționarul este bănuț că ar fi extorcat 1000 de dolari de la o persoană pentru a o angaja prin transfer în calitate de însoțitor de vagon de cursă lungă.

Operațiunea de reținere în flagrant a avut loc pe teritoriul Gării feroviare din Chișinău în biroul de serviciu al funcționarului.

Bărbatul a predat benevol banii ofițerilor de urmărire penală. Pe acest caz a fost deschis un dosar penal pentru corupere pasivă.

Dacă va fi găsit vinovat, acesta riscă până la 10 ani de închisoare cu aplicarea unei amenzi în mărime de până la 60 de mii de lei, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita o anumită activitate pe o perioadă de până la 5 ani.

Funcționarul a fost escortat la C.N.A. unde a fost audiat de procurori. Acțiunea este sprijinită de procurorii anticorupție care exercită conducerea urmăririi penale.

Polițiști cercetați penal

Trei angajați ai Poliției au ajuns în vizorul Centrului Național Anticorupție și al procurorilor, fiind bănuți de corupere pasivă.

Într-un caz, angajatul In-

spectoratului de poliție Cahul este bănuț că ar fi extorcat 2000 de lei de la un șofer pentru a nu se prezenta în instanța de judecată în calitate de agent constator, urmărind clasarea procesului-verbal contravențional pornit în privința conducătorului auto pe faptul „conducerii transportului în stare de ebrietate.”

Polițistul a fost prins în fla-

grant pe traseul Cahul-Taraclia după primirea banilor, pe care i-a predat benevol ofițerilor C.N.A.

Pe acest fapt a fost deschis un dosar penal pentru corupere pasivă, iar polițistul se află în custodia D.G.T. Sud pentru 72 de ore.

Alți doi polițiști ai Batalionului Sud din cadrul Inspectoratului național de patrulare sunt bănuți de extorcarea a 1000 de lei de la un șofer ca să

nu-l tragă la răspundere pentru „lipsa actelor asupra automobilului condus” (bărbatul conducea o mașină înmatriculată în Bulgaria).

În acest caz a fost pornită o cauză penală în baza art. 324 alin. (2), lit. b) și lit. c) din Codul penal, ambii polițiști fiind cercetați în stare de libertate.

De la începutul anului, C.N.A. a pornit 48 de cauze penale pe fapte de corupere în care figurează polițiști.

„Fabrică” clandestină de alcool

Doi bărbați sunt suspecți de fabricare, transportare și comercializare ilegală a băuturilor alcoolice.

Aceștia ar fi organizat „afacerea” într-un imobil din sectorul Râșcani al capitalei, conform Inspectoratului General al Poliției, citat de portalul Unimedia.

Suspecții, cu vârstele de 32 și 47 de ani, sunt originari din Chișinău și, respectiv, Cimișlia.

Băuturile alcoolice erau produse nu doar ilegal, ci și în condiții antisaniare.

În urma perchezițiilor polițiștii au depistat peste patru

mii de sticle, etichete ale mărcilor comerciale naționale, registre de evidență a vânzărilor și ștampilă cu care suspecții aplicau data fabricării băuturilor.

Dacă vor fi găsiți vinovați, fondatorii „fabricii” clandestine riscă amenzi de la 80 de mii la 100 de mii de lei sau închisoare pe un termen de la 3 la 5 ani.

Avocată prinsă-n flagrant

Un avocat din capitală a fost reținut de ofițerii C.N.A. și procurorii anticorupție, în colaborare cu Departamentul instituțiilor penitenciare, fiind bănuț de trafic de influență. Reținerea a avut loc la 5 noiembrie curent în curtea Inspectoratului de Poliție Botanica.

Potrivit declarantului, femeia ar fi extorcat 8000 de euro, susținând că are influență asupra procurorului și ofițerului de urmărire penală care instrumentează un dosar penal în privința fratelui denunțatorului.

Pe acest caz a fost deschis un dosar penal în temeiul art.

326 din Codul penal – trafic de influență. Dacă va fi găsită vinovată, bănuita riscă până la 7 ani de închisoare sau o amendă de până la 30 de mii de lei.

Amintim că, de la începutul anului, C.N.A. a inițiat 15 urmăririi penale în care figurează avocați.

Conducerea urmăririi penale este exercitată de către Procuratura Anticorupție.

Muzeele rurale – oglindă a istoriei neamului

În satul Pârlița, Ungheni, funcționează un muzeu al tradiției populare locale, numit și „Muzeul viu de la Pârlița,” deoarece muzeografi demonstrează „pe viu” cum preparau hrana strămoșii noștri, cum țeseau, cum făceau alte treburi gospodărești etc., devenit binecunoscut nu doar în regiune și țară, ci chiar și peste hotare.

Creat la inițiativa familiei Buzovoi, cu sprijinul comunității locale, Muzeul satului Pârlița și-a deschis ușile pentru publicul larg în 2004. Amplasat în fostul sediu al cârmuirii colhozului de altă dată, instituția dispune de 4 săli de expoziție cu o suprafață totală de 300 m².

Patrimoniul muzeului include un număr de peste trei mii de exponate, adunate de către angajații instituției, săteni, profesori și elevi. Exponatele sunt grupate în colecții de port popular, scoarțe și covoare, țesături tradiționale, ustensile de uz casnic, numismatică, fotografii, cărți vechi și documente.

Expoziția permanentă a muzeului prezintă atât istoria localității, cât și etnografia acesteia. Un interes deosebit prezintă cele două case țărănești, specifice localității, precum și covoarele, prosoapele, mobilierul țăranesc, dar și documentele, cărțile și fotografiile de epocă, expuse în cadrul expoziției permanente și în cadrul expozițiilor temporare.

Vizitând muzeul, admirând exponatele de aici, involuntar îți imaginezi munca neobosi-

tă, de zi cu zi, chiar și nopțile nedormite, ale entuziaștilor și, în primul rând, ale directoarei muzeului, doamnei Vera Buzovoi, ajutată de Tatiana Listru și Elena Ermac.

Muzeul a concentrat esența lucrului enorm de colectare și selectare a relicvelor, a obiectelor de artizanat și meșteșugurilor populare, care formează istoria satului, a comunității de aici, îndeletnicirile, moștenite din moși-strămoși, pentru a le păstra și a le transmite generațiilor viitoare.

Și pe bună dreptate, fiecare exponat îți demonstrează cât de mult trebuie să-ți iubești îndeletnicirea, încât să faci un

gard în miniatură din nuielușe, să amenajezi o prispă, așa cum arătau ele odinioară, să faci alte lucruri pentru a ne reda viața de altă dată a strămoșilor noștri. Oare mulți dintre noi sunt capabili de aceste activități sacre, am zice noi, întru înveșnicirea tradițiilor noastre populare?

Iar în muzeu, dacă veți avea posibilitatea să-l vizitați, să fiți alături de cele veșnice, nu veți regreta. Veți afla atâtea lucruri și despre sat, și despre istoria lui, despre oameni, despre traiul lor. Uitați-vă și vă veți aminti că în viața multora dintre noi, și nu chiar atât de demult, a fost și rășnița la care buni-

le noastre măcinau grăunțe, patefonul cu discuri din vinil, ceasul „cu cuc” care acum, desigur, nu merge, deși timpul se scurge nemilos.

Pe cuptor, în albiuță, doar me un prunc, și se prea poate că anume părinții lui au plecat în ospeție cu căruța, iar în odaia de alături stativele își așteaptă meșterita care rășnește afară grăunțe. Și aceste vechi fotografii redau, în felul lor, viața cotidiană de altă dată, a bunelor și părinților noștri.

Dar câte fotografii și destine ale celor care au trecut prin deportări, prin cel de-al doilea război mondial, prin calvarul Afganistanului sunt adunate aici!..

Toate acestea trebuie să le vedeți neapărat, doar nu e o întâmplare faptul că încoace vin cu plăcere oaspeți din capitală, din multe colțuri ale țării, vin și de peste hotare, inclusiv diplomați. Aici, la muzeul satului, vin tinerii însurăței și aici toți sunt așteptați și întâmpinați cu bucurie.

Prin esența sa, muzeul satului este o perpetuare a istoriei satului, o înveșnicire a memoriei lui întru dăinuirea neamului în timp și spațiu.

Abonarea 2014

Continuă abonarea pentru anul 2014 la revista științifico-metodică trimestrială „ADMINISTRAREA PUBLICĂ” și la ziarul „FUNCȚIONARUL PUBLIC,” publicații ale Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova.

Revista „Administrarea Publică” apare trimestrial.

Costul unui abonament:

3 luni - 42 lei; 6 luni - 84 lei.

Ziarul „Funcționarul Public” apare de 2 ori pe lună.

Costul unui abonament:

3 luni - 37 lei 80 bani; 6 luni - 75 lei 60 bani.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

Mihai MANEA - șef secție

Ion AXENTI - secretar responsabil

Vitalie NICA - redactor, designer

Sergiu PÎSLARU - redactor, designer

A DRESA A NOASTRĂ:

Mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.

Ziarul apare de două ori pe lună.

Indice 67919.

Coli de tipar 1,5. Tiraj: 370.

Dat la tipar 13.XI.2013

E-mail: aap.editura@yahoo.com

CONTACTE:

Tel: 28-40-78

„Funcționarul Public” - supliment la revista „Administrarea Publică” -
publicație a Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova